

Szellem a fazékból - Mise és galuska

2014 szeptember 21. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Próbálom megérteni a dolgot. Nyisztor Tinka negyedszázada harcol azért, hogy a Keleti-Kárpátok gyimesi átjárójától 70 kilométerre, a Tázló folyócska bal partján fekvő romániai Pusztinán {...}

{...} (a színmagyar katolikus faluban, ahol a hivatalos összeírás alapján 2070, a helybéliek szerint 5000 lélek él)

magyar nyelven misézhesse nek a papok.

Ez ügyben többször járt a Vatikánban, kihallgatást kért a pápától, fogadta? t (és a pusztinai asszonyokat) a püspöki kongregációt vezet? bíboros romániai különmegbízottja, de elérni semmit sem tudott. Pedig az Európai Parlament közgy?lése már 2001-ben napirendre t?zte a témát és ajánlást fogalmazott meg. Ez a 9078. számú dokumentum, amelyben ez áll: „Lehet?séget kell nyújtani ahhoz, hogy a csángó falvak templomaiban a római katolikus szertartásokat csángó nyelven tarthassák, valamint tegyék lehet?vé a csángók részére, hogy a vallásos énekeket saját anyanyelvükön énekeljék.”

» **Bővebben a témáról:**

Nyisztor Tinka: Hétköznapok és ünnepek

Nyisztor Tinka–Pákozdi Judit: Csángó galuska

Nagyinterjú Nyisztor Tinkával Pusztinán a csángó ételekről a **Magyar Konyha** októberi számában

A brüsszeli diplomaták azonban nem tudták, hogy a csángó a magyar nyelv egyik nyelvjárása. A jászvásári (ia?i-i) püspök meg arról tájékoztatta a Szentszéket, hogy a csángó nyelvnek nincs írott formája, tehát a liturgiáját sem lehet kidolgozni. Így aztán a francia nyelven folyó vatikáni kihallgatáson, amikor a pusztinai asszonyok magyarul kérdeztek valamit Tinktól, a két bíboros (Pietro Parolin, a pápai állam külügyeinek helyettes vezet?je és Michael Banach, a közép-kelet-európai ügyek illetékese) megrökönyödve kérdezte az asszonyokat, hogy milyen nyelven beszélnek. „Magyarul” – hangzott a válasz. De hát a Szentszéket a romániai püspök úgy tájékoztatta, hogy Pusztinán egyedül Nyisztor Tinka beszél magyarul. Még szerencse, hogy a Szentszék minden körülmények között megbízik a püspökeiben.

Illetve az érdekeiben. Mint például 1670-ben, amikor is Petrus Par?evi? érsek azt kérte a Szentszékt?l, hogy „mivel Moldvában szinte az egész katolikus népesség magyar, az emberek a román nyelv? prédikációt nem értik, nem tudnak románul gyónni, hadd misézzünk magyarul”, akkor a Vatikán arra hivatkozott, hogy Moldva a lengyel katolikus egyház fennhatósága alá tartozik, tehát lengyelül vagy románul kell imádkozni. Kés?bb még ennyit sem foglalkoztak a formalitásokkal, 1889-ben Camilli jászvásári püspök egyenesen megparancsolta pásztorlevelében, hogy „a plébániák templomaiban a pápai enciklikában el?írt imádságok semmi más nyelven nem mondhatók, csak románul”. A jászvásári püspökségen ezt a (cinikus) álláspontot követik ma is: „Ha a pusztinaiak valóban tudnak magyarul, akkor minden bizonnyal bevezetik majd számukra a magyar nyelv? miséket. Ha nem beszélnek a nyelvet, akkor erre sincsen mód.” Azóta eltelt nyolc esztend?. Nyisztor Tinka – akit a középkorban feltehet?en megégettek volna – többször bebizonyította, hogy tud magyarul. Megvédte doktori disszertációját, a néprajztudományok doktora lett, ? az els? csángó, aki anyanyelvén elérte ezt a tudományos fokozatot. Ami nem semmi, hiszen darukezel?ként kezdte a sepsiszentgyörgyi gépgyárban. Rádásul a mai napig munkanélküli. Akár el is keseredhetett volna, de nem az a típus. Inkább tagja lett a Magyar Néprajzi Társaságnak és a Magyar Nyelvtudományi Társaságnak, el?adásokat tart a svájci Neuchâtelben, szül?falujában Közösségi Házat szervezett, megalakította a Szent István Egyesületet. És imádkoznak magyarul is. Igaz, nem a templomban, hanem odahaza, a házak udvarán. Ám, aki részt vesz egy ilyen virrasztáson, mintha Huszárik Zoltán filmjébe csöppent volna – ahol az öregasszonyok Isten szabad ege alatt elaltatják a holtfáradt Szindbádöt –, ráébred arra, hogy létezik egy másik, archaikus világ is, az életnek egy régies formája, ami a frissen szedett vadáfonya, róka-gomba, a száradó som

illatában, a savanyú pityókaleves, a bodzabor ízében, a csikókonyha t?zterében pattogó fahasábokban rejt?zik. A kék tornácos, f?szerkertes pusztinai házban, amit akár boszorkánytanyának is mondhatnánk, ha nem áradna minden szegletéb?l a szeretet.

Nyisztor Tinka tehát nem elköszált otthonról, hanem hazacsángált. Lehetett volna külföldi oktató, nem ily tölt?toll koptató néprajzos, de divatos témák helyett ? Hétköznapi és ünnepnapok címmel a moldvai magyarok táplálkozásának etnográfiját írta meg. Miért nem reggeliznek a csángók? Miért esznek csak naponta kétszer? Miért jellemz? a savanyú ízvilág? Ha savanyításra korpaciberét, somot, savanyítósót és f?ként savót használnak, ami az oltott tehén-vagy juhsajt készítésének mellékterméke, akkor miért van kétfajta neve? Mikor „savanyú a sebes” és mikor „sebes a savanyú”? Milyen a csángó galuska? Merthogy semmi köze a nokedlihez, azt már most eláruljuk. A csángó galuska egyfajta böjtösen készített töltike, a húst paprikával, káposztával, sárgaréppal, zellerrel lazítják. B?ven tesznek bele rizst, és nem feltétlen káposzta-, sokszor sz?l?- , martilapu-, sóskalevélbe göngyölik.

Fotó | Ádám Gyula

» Nyisztor Tinka – a középkorban megégették volna

De csigázhatjuk még az érdekl?dést: a moldvai csángók konyháján még fellelhet?k olyan középkori archaikus ételek is, mint a kásaleves, lipapánkó, somos, szilvás faszulykaleves, sült veréb, rántott pacal, csigatokán, a mindenhez kínált muzsdéj. Szóval most így él Nyisztor Tinka, akinek eredeti neve Dani Kati, a román hatóságok adták neki a Nistor Tinca nevet, amit ? dühében magyarosított Nyisztor Tinkára.

Mert lehet igaz a mondás, hogy senki sem próféta a saját hazájában. De azért néha el?fordul.

Vinkó József - hetivalasz.hu

Szellem a fazékból - Gasztrotörténetek

Ínycsiklandó történetek a Magyar Konyha f?szerkeszt?je, a Heti Válasz gasztronómiai rovatának szerz?je, Vinkó József tollából.

Bolti ár: 3300 Ft

Kiadói akciós ár (20% kedvezmény): 2640 Ft

Heti Válasz H?ségprogram ár (40% kedvezmény) : 1980 Ft

Megjelenés: 2013 december

[ONLINE RENDELÉS](#)

A szerző ajánlása:

„Úgy lapozd ezt a könyvet, Kedves Olvasó, mintha épp csak bekukkantottál volna a konyhába, ahová az illatok csalogattak. Kíváncsi voltál, mi f? a fazékban. Óvatosan emeld meg egyik-másik fed?t, szimatolj be a süt?be, kóstold meg a mártást, vigyázz, meg ne égedd a nyelved. A fed? alól most nem illatok szállnak feléd, hanem ínycsiklandó történetek.”

Kiadói kedvezményes árusítás:**Heti Válasz Kiadó**

1027 Budapest, Horvát u 14-24., V. emelet.

Telefon: (061) 461-1400

Nyitva tartás: H-P: 8-16.30 óráig

E-mail: repcio@hetivalasz.hu

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következ? címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló